

Väestön uusiutumiskyvystä eri maissa

Kirjoittanut *Armas Nieminen*.

Suomen väestön uusiutumiskykyä käsittelevän kirjoituksen aihepiiriin liittyvänä esitetään oheisessa taulukossa eräitä tietoja eri maiden väestöjen nettouusiutumisluvuista. Taulukon kolmannessa sarakkeessa ilmoitetaan mainittu luku siltä viime sotia edeltäneeltä vuodelta, jolloin se oli pienimmillään. Ne maat, joista tätä tietoa ei kuitenkaan kautta koko 1930-vuosikymmenen ole käytettävissä, on mainittu tähtösellä (*); näistä maista on ilmoitettu pienin tarjolla oleva luku. Tästä seikasta sekä siitä, että joistakin maista tietoja ei ole eri vuosilta, vaan esim. viisivuotiskaudelta, samaten kuin siitäkin, että laskemisperusteet eivät eri maiden osalta ole olleet täysin samanlaisia, johtuu, että ilmoitetut luvut eivät ole tarkkaan vertailukelpoisia, mutta ne antanevat kuitenkin likimääräisen kuvan eri maiden väestöjen uusiutumiskyvystä ajankohtana, jolloin se länsimaisessa sivistyspiirissä on ollut heikoimmillaan.

Japanin ja Neuvostoliiton väestöjen uusiutumiskyky osoittautui 1930-luvulla 60—140 % suuremmaksi kuin länsi-, keski- ja pohjois-Euroopan maiden sekä Yhdysvaltain, Australian ja Uuden Seelannin, joiden maiden väestö ei enää ollut uusiutumiskykyistä Alankomaita lukuunottamatta. Suomi oli tällöin luvulla 0,96 suhteellisen hyvässä asemassa, kun sitä vertaa sellaisiin maihin kuin Sveitsiin, Norjaan, Englantiin, Ruotsiin, Viroon, Saksaan ja Itävaltaan, joissa maissa nettouusiutumisluku oli pudonnut $\frac{3}{4}$:n vaiheille tai jopa alhaisemmaksikin. Se, että Ranskan väestön uusiutumisluku oli huomattavasti suurempi kuin viimeksimainittujen maiden, vaikka näissä syntyneisyyden enemmyys oli yleensä

suhteellisesti suurempi, osoittaa hedelmällisyyden näissä maissa laskeneen niin nopeasti, että väestön kasvun pysähtymisen uhka ei niissä vielä ilmennyt syntyneisyydessä ja väkiluvun kehityksessä yhtä jyrkästi kuin Ranskassa, jossa alhainen hedelmällisyys oli ehtinyt vaikuttaa paljon kauemmin ja lyödä oman leimansa väestön ikärakenteeseen.

Läheskään kaikista maista ei valitettavasti ole käytettävissä nettouusiutumislukuja viimeisten sotien jälkeiseltä ajalta. Oheisen taulukon viidennessä sarakkeessa on tätä tarkoittavia numeroita kuitenkin esitetty, sikäli kuin niitä on ollut saatavissa. Luvut ovat vuodelta 1946 tai — ellei tietoa tältä vuodelta ole käytettävissä — lähinnä kysymykseen tulevalta aikaisemmalta vuodelta. Nämäkään luvut eivät sen vuoksi ole tarkkaan vertailukelpoisia, sitäkin suuremmalla syyllä, kun sotien vaikutukset väestöoloihin ovat eri maissa olleet erilaisia ja osittain kohdistuneet eri vuosiin. Luvuista näkyy kuitenkin selvästi, että sotia välittömästi seuranneina vuosina hedelmällisyys on ollut paljon suurempi kuin niitä ennen, niin että taulukon oikeanpuoleisissa sarakkeissa edustettuina olevista maista vain Ranska väestönsä uusiutumiskyvyltään on jäänyt 1:n alapuolelle. Samalla ovat eri maiden väliset eroavuudet tasoittuneet. Huippuarvon on saavuttanut Alankomaiden väestö ylittäen Japanin ja Neuvostoliiton sotien edelliset arvot. Mutta on korostettava, että tässä — samoin kuin Yhdysvaltain ja Suomenkin varsin korkeassa luvussa 1,38 — on suurelta osalta kysymys nimenomaan sotien jälkeisilmiönä todettavan suuren avioliittoisuuden vaikutuksesta.

Lähteet.

- Population Index (Princeton, USA) 1950, ss. 172—181.
Demographic Yearbook 1948, julk. United Nations, Lake Success — New York 1949, ss. 490—493.
Carr-Saunders, A., Världens befolkning, Tukholma 1938, s. 136, liite.

Eri maiden väestöjen nettouusiutumislukuja viimeisiä sotia edeltäneeltä ja niitä seuranneelta ajalta.

M a a	Ennen sotia		Sotien jälkeen	
	Vuodet	Luku	Vuodet	Luku
Japani *	1930	1.57	..	..
Neuvostoliitto *	1938	1.54	..	..
Romania *	1930—31	1.45	..	..
Egypti *	1937	1.4	..	..
Jugoslavia *	1930—32	1.39	..	..
Ukraina *	1929	1.39	..	..
Intia *	1930—31	1.33	..	..
Portugali *	1933	1.29	1946	1.12
Espanja *	1932	1.28	1943	1.10
Kreikka *	1931—32	1.25	..	..
Irlanti *	1935—37	1.22	..	..
Bulgaria	1933—36	1.19	..	..
Kanada	1937	1.13	1945	1.33
Italia *	1935—37	1.13	..	..
Alankomaat	1937	1.12	1946	1.76
Puola *	1934	1.11	..	..
Chile	1932	1.10	1943	1.18
Yhdysvallat	1935—39	0.98	1944—49	1.38
Uusi Seelanti *	1936	0.97	1946	1.47
Tshekkoslovakia	1937	0.96	..	..
Suomi	1931—35	0.96	1946	1.38
Australia	1934	0.94	1945	1.24
Tanska	1933	0.91	1946	1.32
Unkari *	1933	0.91	..	..
Skotlanti	1937	0.90	1946	1.19
Ranska	1935	0.87	1944	0.94
Belgia *	1936	0.83	1946	1.02
Latvia *	1934—36	0.84	..	..
Sveitsi	1937	0.76	1946	1.16
Norja	1935	0.75	1945	1.22
Englanti ja Wales	1933	0.75	1946	1.07
Ruotsi	1935	0.74	1945	1.15
Viro	1933—35	0.73	..	..
Saksa	1933	0.70	..	..
Itävalta	1934	0.64	..	..